

HAULERWIJK

In deze publicatie een overzicht van de panden die in 1832 in het noordelijk deel van de toenmalige gemeente Donkerbroek, het deel dat later het dorp Haulerwijk zou worden, op de kadastrale kaarten sectie B, de bladen 1, 6, 7 en 8 , aanwezig waren. De panden zijn gedigitaliseerd weergegeven, samen met de belangrijkste aangegeven kadastrale grenzen en de kanalen en wijken, op een achtergrond van de huidige (2023) topografie. Vanwege de vrij slechte staat van de oude kadastrale kaarten is de inpassing niet vlekkeloos. Maar dat is ook niet het uitgangspunt. Het is de bedoeling dat u een inzicht krijgt op welke plekken in 1832 gebouwen stonden, met een mogelijk kleine afwijking wat de precieze ligging betreft en wie de eigenaren van die panden waren en wie er toen woonden. De eigenaren kunt u vinden op de website van HISGIS, <https://hisgis.fa.knaw.nl/?db=nederland&ranf=Fryslan&layer=620Kadaster+1832+gebouwen+fryslan&layer=630Kadaster+1832+percelen+fryslan&style=0&style=0&fn=provincie&fv=fryslan> .

De bewoners zijn moeilijker te achterhalen omdat van de gemeente Donkerbroek de gezinskaarten niet zijn gedigitaliseerd en alleen kunnen worden ingezien op het gemeentehuis van Ooststellingwerf. Daarom zijn op de kaarten slechts enkele bewoners vermeld die op toevallige wijze uit andere archiefstukken waren te achterhalen.

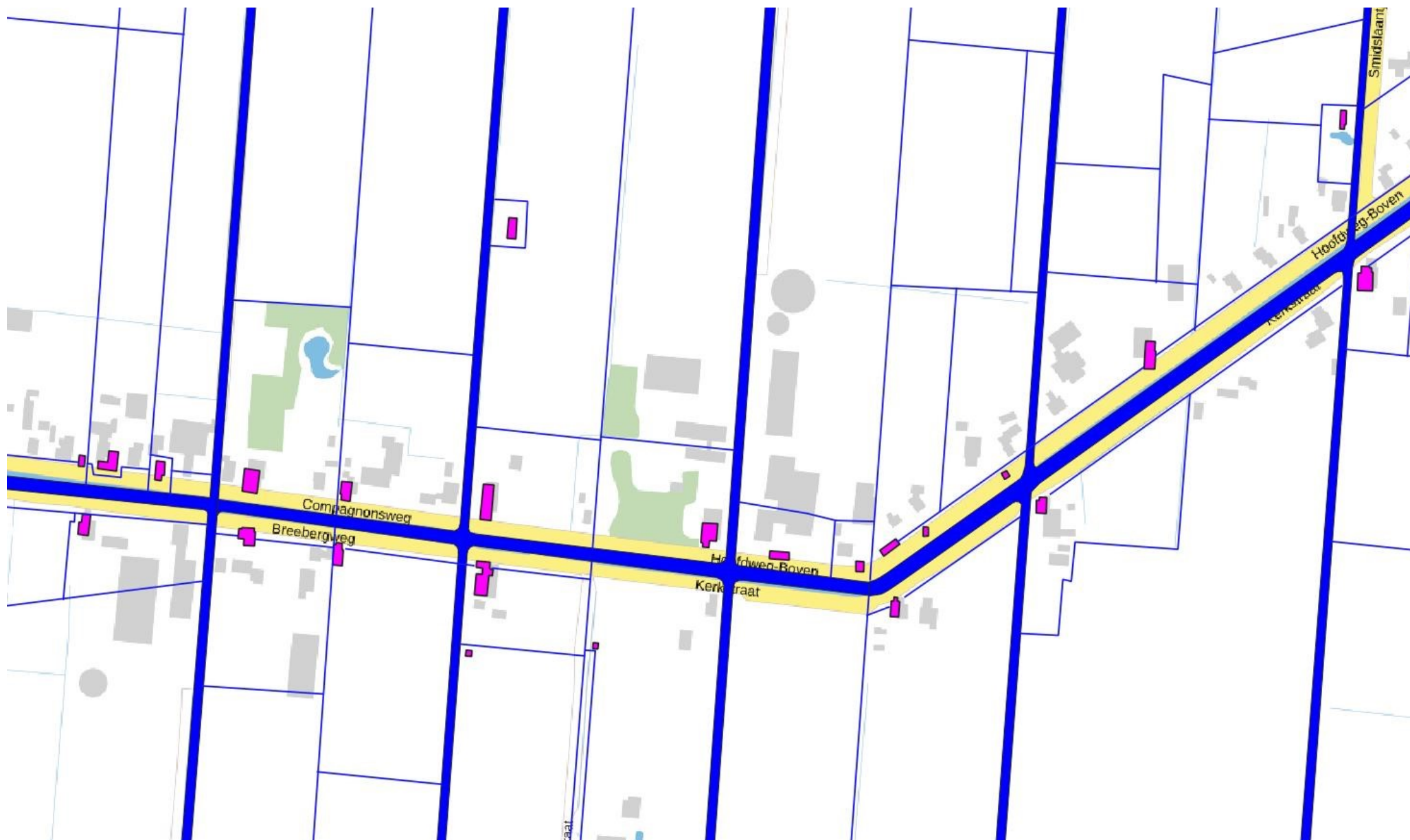
In 1832 was het huidige dorp Haulerwijk nog volop in ontwikkeling. In het oostelijke deel, tot de Drentse grens, stonden nog maar enkele woningen. Tussen 1832 en 1845 zijn in dit gebied de kanalen en wijken voltooid en zijn ook hier vele woningen gebouwd. Die ontwikkeling is op twee aparte kaartjes weergegeven. (kaarten 6 en 7) Op kaart 8 is een deel van de Norgerweg en de Slotemaker de Bruineweg vergroot weergegeven met wat aanvullende gegevens over de eigenaren en de bewoners.

Omdat mijn voorouders Anne Folkerts Post g/m Duitje Willems van der Velde in Donkerbroek zijn geboren en opgegroeid en Wijtse Jitses van der Leij g/m Grietje Harmens van Wijk in Haulerwijk zijn geboren en opgegroeid, houd ik mij aanbevolen voor informatie over de bewoners van Donkerbroek tussen 1790 en 1812 en van Haulerwijk tussen 1840 en 1880.

Op de kaarten zien we veel woningen die eigendom zijn van veenbazen. Deze waren de uitvoerders van de vervening van het gebied. Zij kochten van de eigenaar van de venen, grotendeels de familie Lyclama ä Nijeholt, het veenpakket zonder ondergrond, en trokken arbeiders aan om het veen te verwerken tot turf. Goede huisvesting was een pluspunt om goede arbeiders te krijgen en daarom kochten zij ook perceeltjes grond om woningen op te bouwen. Veel van deze woningen zijn later door de huurders aangekocht. Kinderen van deze veenarbeiders trokken na hun huwelijk naar nieuwe aangesneden veengebieden, zoals de Smildiger venen en omstreeks 1880 ook naar de Zuidoost Drentse veengebieden.

HAULERWIJK 1832.

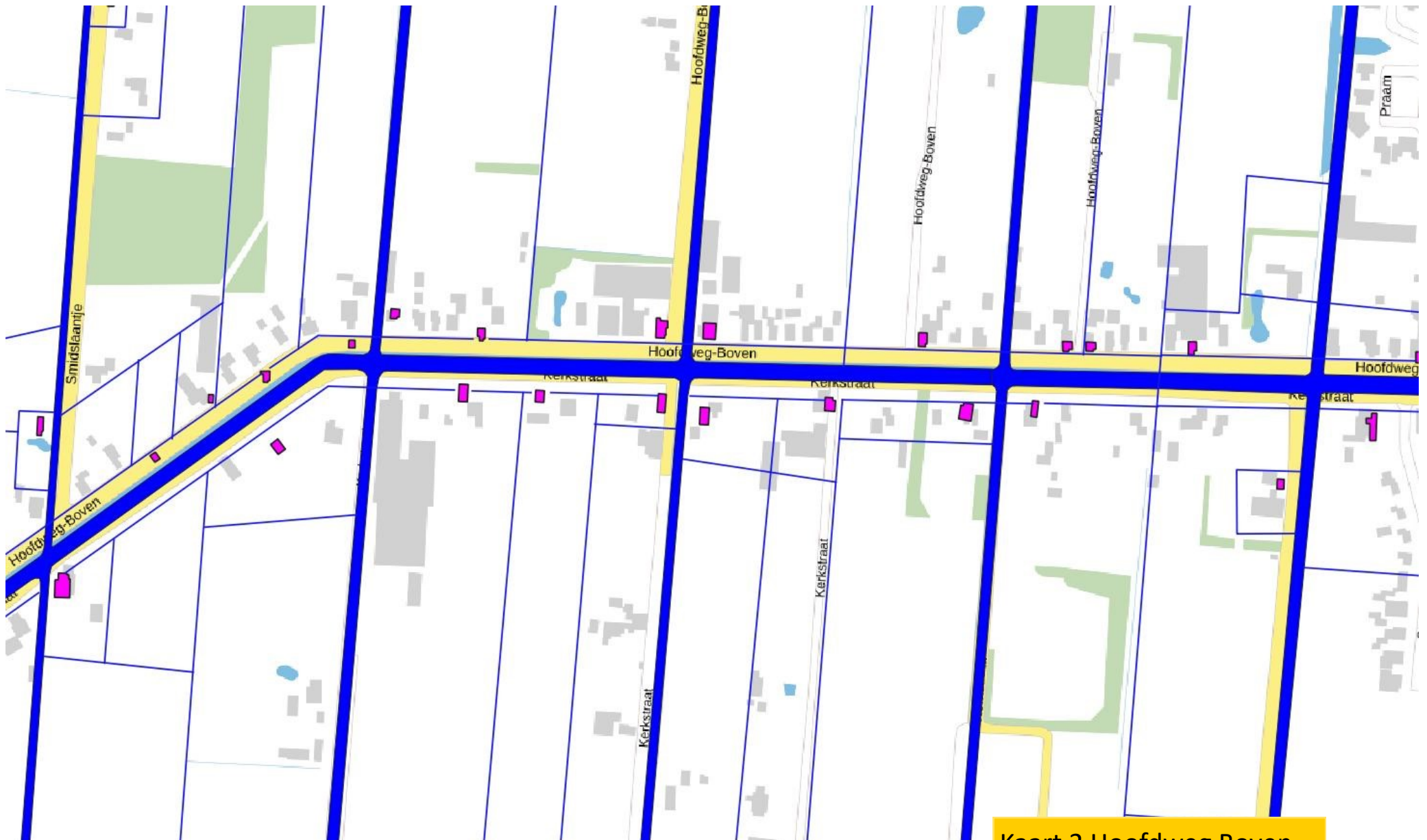
Gebouwen in rode kleur, water in blauw en perceelgrenzen in blauwe lijnen. Op de achtergrond met vage kleuren de huidige topografie.

Kaart 1 Compagnonsvaart en Hoofdweg Boven

HAULERWIJK 1832.

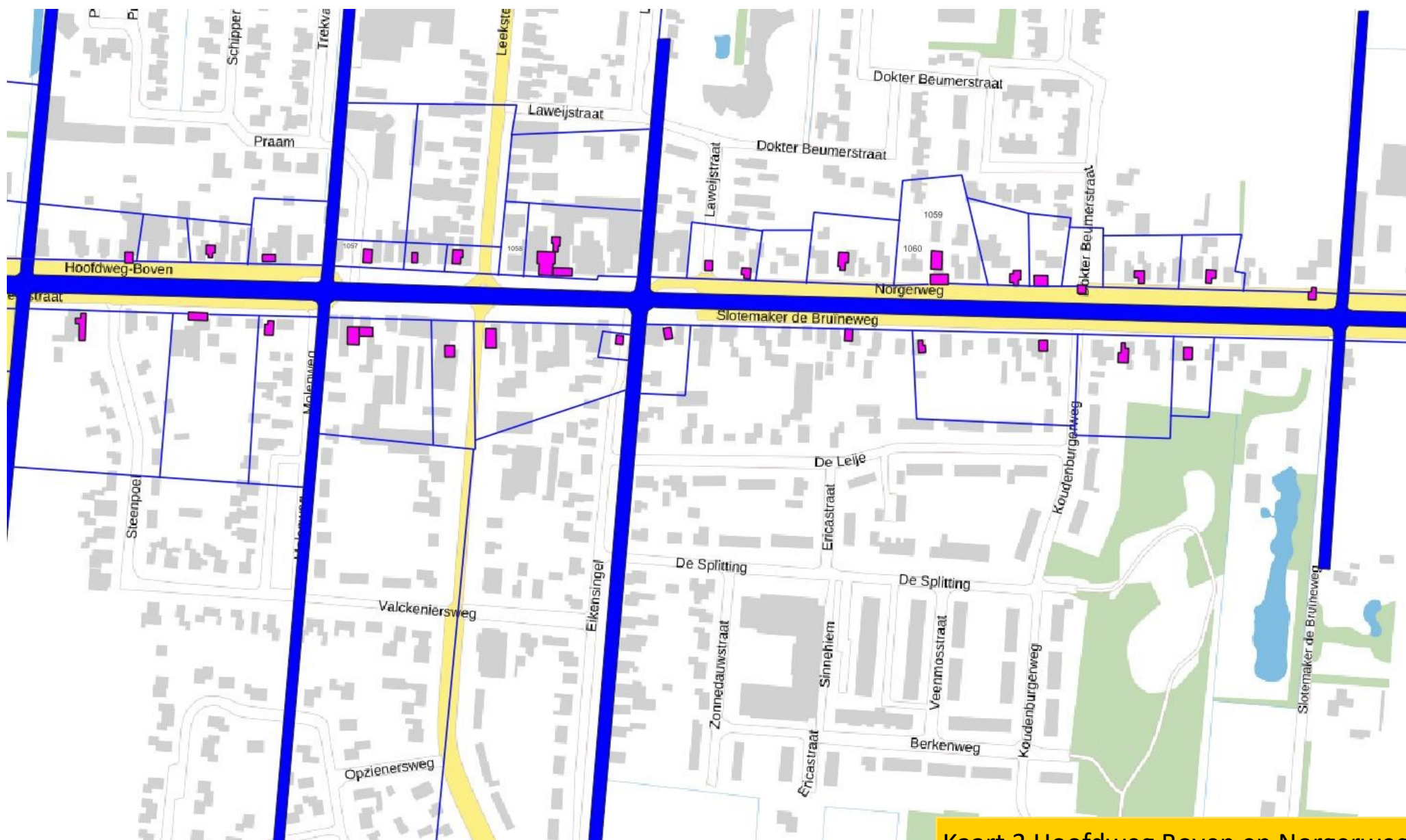
Gebouwen in rode kleur, water in blauw en perceelgrenzen in blauwe lijnen. Op de achtergrond met vage kleuren de huidige topografie.

Kaart 2 Hoofdweg Boven

HAULERWIJK 1832.

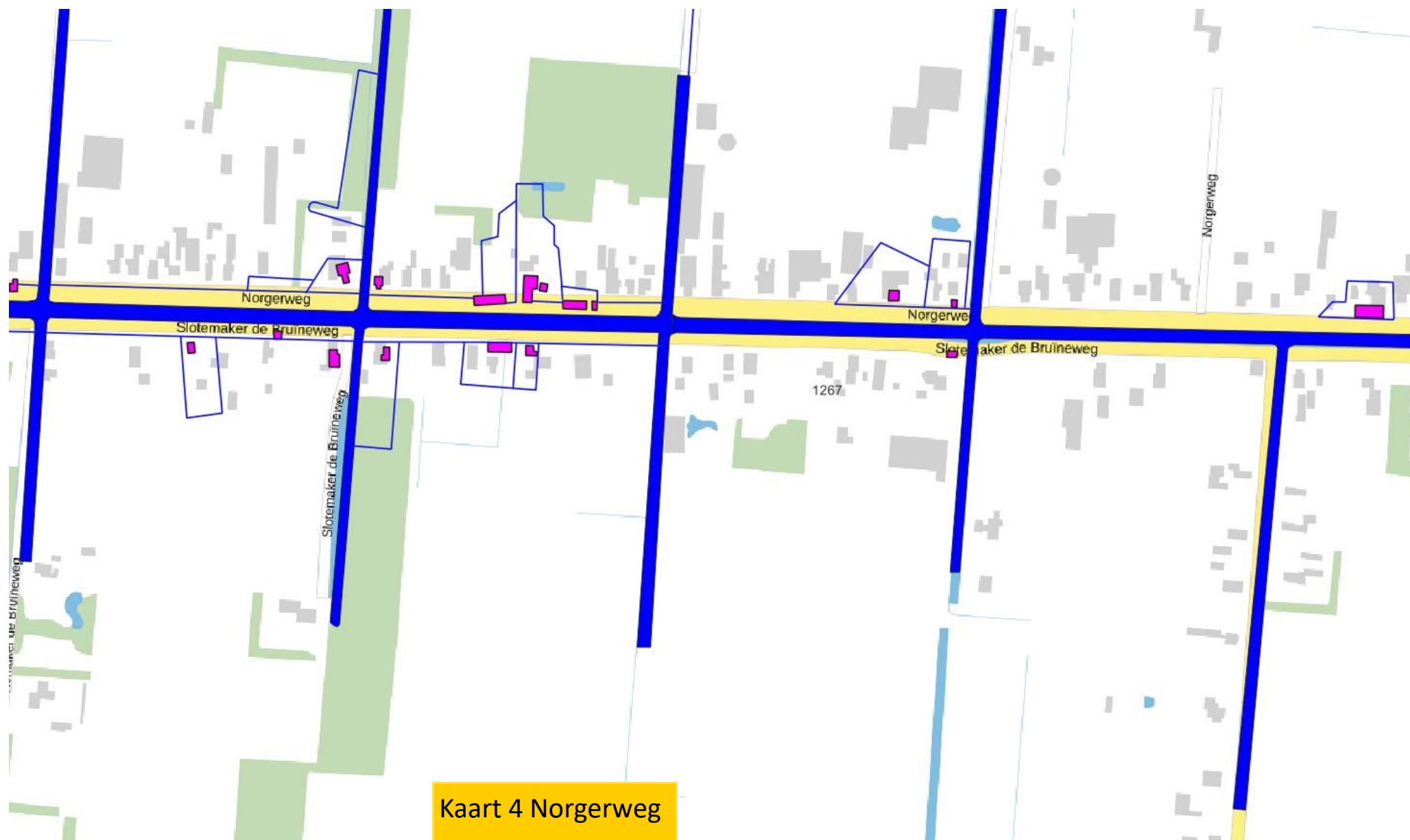
Gebouwen in rode kleur, water in blauw en perceelgrenzen in blauwe lijnen. Op de achtergrond met vage kleuren de huidige topografie.

Kaart 3 Hoofdweg Boven en Norgerweg

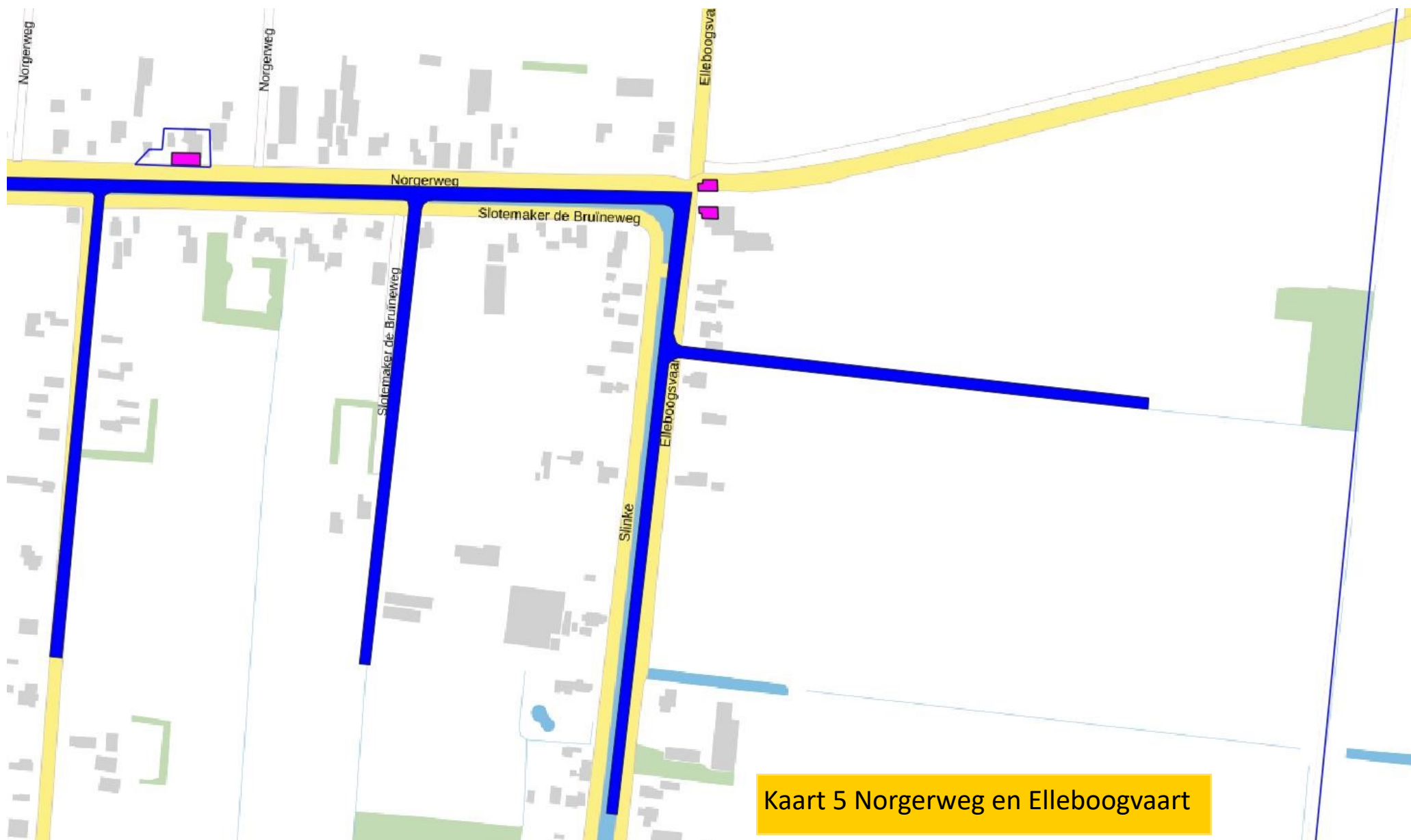
HAULERWIJK 1832.

Gebouwen in rode kleur, water in blauw en perceelgrenzen in blauwe lijnen. Op de achtergrond met vage kleuren de huidige topografie.

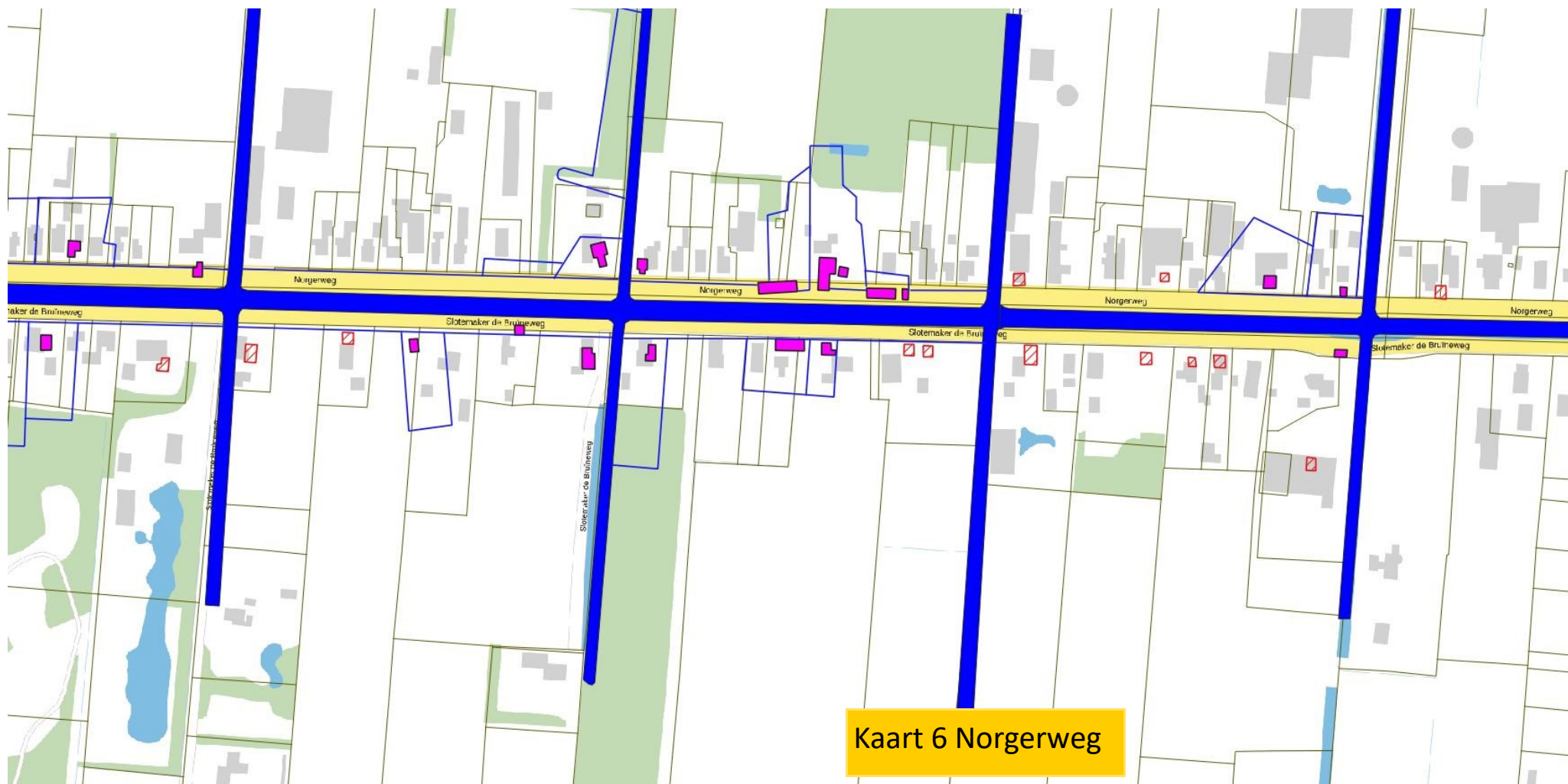
HAULERWIJK 1832.

Gebouwen in rode kleur, water in blauw en perceelgrenzen in blauwe lijnen. Op de achtergrond met vage kleuren de huidige topografie.

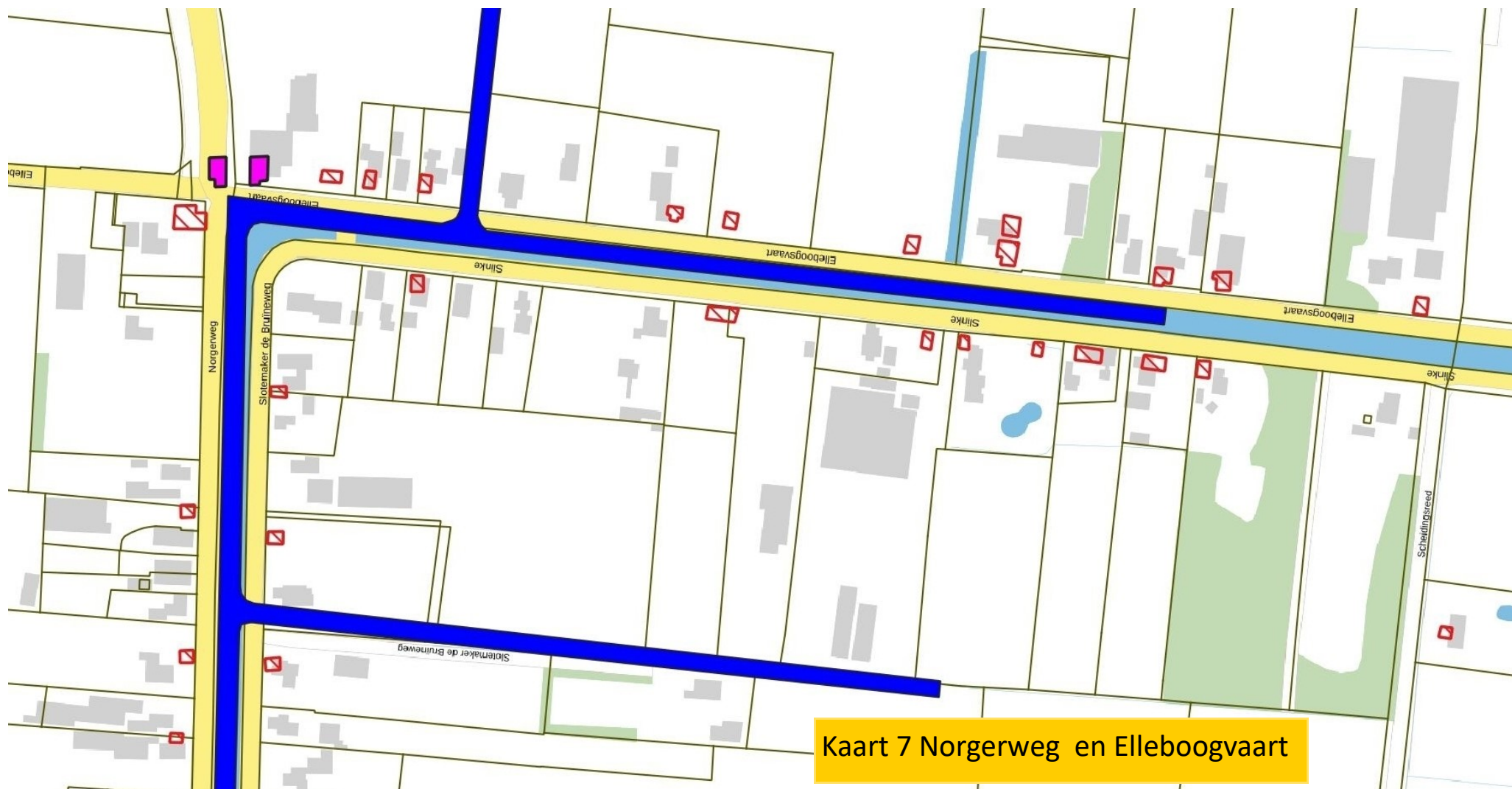
HAULERWIJK 1845.

Gebouwen 1832 in rode kleur, aanvulling met gebouwen die tussen 1832 en 1845 zijn gebouwd met rode omtrek, water in blauw en perceelgrenzen in blauwe lijnen. Op de achtergrond met vage kleuren de huidige topografie.

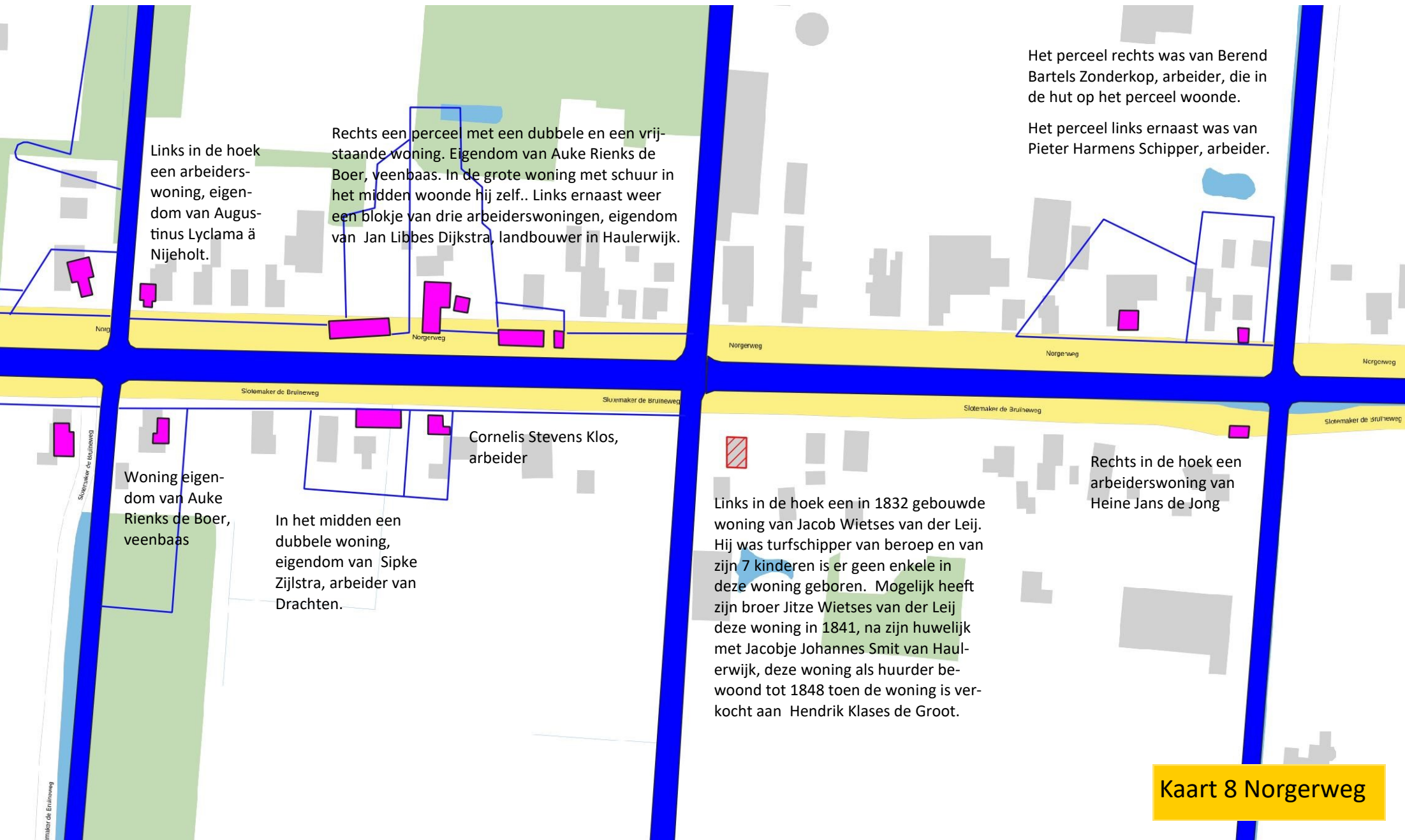
HAULERWIJK 1845.

Gebouwen 1832 in rode kleur, aanvulling met gebouwen die tussen 1832 en 1845 zijn gebouwd met rode omtrek, water in blauw en perceelgrenzen in blauwe lijnen. Op de achtergrond met vage kleuren de huidige topografie.

HAULERWIJK 1832—1845

Bebouwing en eigenaren/bezitters van panden in het deel tussen de huidige huisnummers Norgerweg 56 en 77 en Slotemaker de Bruineweg 58.

Kaart 8 Norgerweg

Gemeente Donkerbroek mutaties na 1832 tot 1846 sectie B Haulerwijk.

nieuw nr	oud nr	jaar	artikel	naam eigenaar 1	
1057	762	1835	284	Feenstra, Koene Lutzes arbeider	
1058	754	1835		Rienk Rieks Hof, veenbaas	
1059	717	1834	211-611	van der Sluis, Jan Alles	
1060	717	1834	211-611	van der Sluis, Jan Alles	
1061	710-711	1831-afbr	306-596	Hof, Wietze Rienks, de jonge	
1062	726	1832	403	Schadenberg, Hendrik Jans veenbaas	
1063	726	1832	16-461	de Boer, Aike Reints, veenbaas	
1064	726	1832		Lycklama á Nijeholt, Oldeboorn	veen
1065	655	1832		Lycklama á Nijeholt, Oldeboorn	veen
1066	655	1832	307-478	van der Leij, Jacob Wijtzes, turfschipper	
1067	711-710	1831-nw		Hof, Wietze Rienks, de jonge	
1069	988	1834	308-609	Klein	
1071	75	1835	221-314	Stoker Jacob Oebeles	
1073	76	1835	314-221	Van der Leij Oeds Binnes	
1074	99-100	1835	336-450	tuin, Rienk Rienks Hoff art. 450	sloping-vereniging
1075	120-121	1835	100-562	heide, Evert Martens ten Hoor	sloping-vereniging
1076	180-181	1835	110	de Jong, Jan Jans	sloping-vereniging
1078	185-187	1835			sloping-vereniging
1079	199	1835	113	Rienk Rienks Hof senior, veerschipper	
1080	199	1835	113	Rienk Rienks Hof senior, veerschipper	
1082	206a	1835	405-471	Wijnsma, Uilke Annes veenbaas	
1084	13-14	1839	231-790		sloping-vereniging
1085	26-27	1839	?-3013		sloping-vereniging
1086	128-129	1839	286-480		sloping-vereniging
1087	144-145	1839	286-821		sloping-vereniging
1088	828-829	1839	250		sloping-vereniging
1089	213	1839	159	Grietenij Ooststellingwerf	
1091	189-190	1840	260-488		sloping en nieuwbouw
1092	1078	1840	370	Postma, Jan Lammerts boer	
1094	1082	1840	74-405	Halma, Dirk Klases arbeider	
1096	692	1840	52-514	Dijkstra Jan Libbes landbouwer	

1097	686-676	1840	145	Lyclama á Nijeholt	sloping-vereniging
1098	700	1840	145-538	Lyclama á Nijeholt	
1099	1064	1840	145-733	Lyclama á Nijeholt	
1101	706-707	1840	145	Lyclama á Nijeholt	sloping-vereniging
1102	708-709	1840	127-733		sloping-vereniging
1103	713-714	1840	92-95		sloping-vereniging
1105	769	1840	14-1301	Blom, Hendrik Jans	
1107	769	1840	362-641	Schadenberg, Jan Hendriks veenbaas	
1109	776-777	1840	210		sloping-vereniging
1110	795	1840	102-713	Hop, Egbert Jans arbeider	
1112	814	1840	60-703	Glas, Libbe Jans arbeider	
1114	803	1840	160-818	Oost, Libbe wijbes arbeider	
1115	803	1840	160-818	Oost, Libbe wijbes arbeider	
1117	656	1840	145-628	Lyclama á Nijeholt	
1118	656	1840	145-52	Lyclama á Nijeholt	
1119	656	1840	145-525	Lyclama á Nijeholt	
1120	656	1840	145-597	Lyclama á Nijeholt	
1121	656	1840	145-517	Lyclama á Nijeholt	
1122	656	1840	145-499	Lyclama á Nijeholt	
1123	656	1840	145-704	Lyclama á Nijeholt	
1125	1065	1840	145-500	Lyclama á Nijeholt	
1126	1065	1840	145-498	Lyclama á Nijeholt	
1127	1065	1840	145-498	Lyclama á Nijeholt	
1128	1065	1840	145-607	Lyclama á Nijeholt	
1129	1065	1840	145-503	Lyclama á Nijeholt	
1130	1065	1840	145-603	Lyclama á Nijeholt	
1131	1065	1840	145-604	Lyclama á Nijeholt	
1132	1065	1840	145-605	Lyclama á Nijeholt	
1133	1065	1840	145-691	Lyclama á Nijeholt	
1134	1065	1840	145-537	Lyclama á Nijeholt	
1135	1065	1840	145-600	Lyclama á Nijeholt	
1136	1065	1840	145-599	Lyclama á Nijeholt	
1137	1065	1840	145-612	Lyclama á Nijeholt	
1138	1065	1840	145-588	Lyclama á Nijeholt	
1139	1065	1840	145-618	Lyclama á Nijeholt	

Toelichting op de kolommen:

In de meest linkse kolom staat het perceelnummer.

In de 2e kolom het oude perceelnummer waaruit het nieuwe nummer is ontstaan.

In de 3e kolom het jaar waarin het perceelnummer is verwerkt in de kadastrale registers met de nieuwe gegevens zoals "huis en erf".

In de 4e kolom staat het artikel van de kadastrale legger waar alle percelen van één en dezelfde rechthebbende staan vermeld met achter elk perceel aanvullende gegevens over ligging, grootte, deel en nummer van de notariële akte, het artikel van de vorige eigenaar en het artikel van de volgende eigenaar enz.

In de 5e kolom staat de naam van de eigenaar van het eerste artikelnummer van kolom 4. Tot 1845 heb ik hier niet de naam van de volgende eigenaar bij vermeld.

Gemeente Donkerbroek mutaties na 1832 tot 1846 sectie B Haulerwijk.					
nieuw nr	oud nr	jaar	artikel	naam eigenaar 1	
1140	1065	1840	145-622	Lyclama á Nijeholt	
1141	1065	1840	145	Lyclama á Nijeholt	
1142	1065	1840	145	Lyclama á Nijeholt	
1147	899-902	1841			sloop en nieuwbouw
1162	748-769	1842	92-449	Hof, Rienk Rienks veenbaas	
1164	1058	1842	159	Grietenij Ooststellingwerf	
1165		1842	159	Grietenij Ooststellingwerf	
1166	743	1842	42	erven Eite Eites Draaistra	
1168	1067	1842	13-557	Blom, Jan Hendriks arbeider	Art. 557: Verloop, Klaas Martens werktuigkundige Veenhuizen, nieuwe eigenaar.
1169	1143	1842	145-613	Lyclama á Nijeholt	
1170	1143	1842	145-528	Lyclama á Nijeholt	
1171	1143	1842	145-501	Lyclama á Nijeholt	
1172	1143	1842	145-630	Lyclama á Nijeholt	
1173	1143	1842	145	Lyclama á Nijeholt	
1174	1143	1842	145	Lyclama á Nijeholt	
1175	81	1843	398-314	van der Leij, Jan Goitzes boer	moestuin
1177	688	1843	46-461	Driesinga Willem Jans landbouwer	
1179	716	1843	92-95	Hof, Rienk Rienks veenbaas	

De perceelnummers 1149 t/m 1161 zijn niet vermeld omdat de desbetreffende hulpkaart van het kadaster onleesbaar was. Op die percelen staan mogelijk ook nog gebouwen

Wanneer in kolom 6 sloop en vereniging is vermeld, (pagina's 10 t/m 12) dan is de oude woning afgebroken en het perceel samengevoegd met een naastliggend perceel van dezelfde eigenaar en met dezelfde cultuurtoestand (bouwland, weiland, moestuin, grasland, boomgaard of iets dergelijks.)

Bij sloop en nieuwbouw is ter plaatse de oude woning geheel of gedeeltelijk afgebroken en vervangen door nieuwbouw.

Op pagina 13 staan in kolom 6 de namen van de nieuwe eigenaren na verkoop.

Op de vorige en op deze pagina zien we als eerste eigenaar van percelen met een nieuw gebouwde woning de naam Lyclama á Nijeholt staan. Deze familie was eigenaar van verreweg het grootste deel van het veengebied. Zij lieten woningen bouwen voor werknemers en in de meeste gevallen werd aan de bewoner het recht van erfpacht verleend. Op deze wijze waren die bewoners verzekerd van het bezitten van een eigen woning zonder veel kosten omdat de erfpachtcanon in die tijd nog erg laag was. De ondergrond was niet hun eigendom, maar het woongenot kon nooit door de eigenaar worden aangetast. En dat was het belangrijkste.. En men kon het recht van erfpacht bij gebrek aan erfopvolgers overdragen (verkopen) aan belangstellenden.

Gemeente Donkerbroek mutaties na 1832 tot 1846 sectie B Haulerwijk.

nieuw nr	oud nr	jaar	artikel	naam eigenaar 1	
Percelen die na 1 januari 1844 zijn gekadastreerd					naam eigenaar 2
1216	1145	1844	371-506	wed. Thomas van der Leij	Smeding Pieter, koopman
1220	1148-903	1844	45-560	Dragstra, Karst, veenbaas	Hylkema, Karst Sibles
1222	1149-1150	1844	72-1377	Halbersma, Wybe Asses, arb	Halbertsma, wed. cs
1223	1151	1844	132-969	Kuipers, Roelof Jans, arb	Kuipers, Jacob Roelofs
1233	1174	1845	145-588	erven Lycklama á Nijeholt	Dijkstra, Egbert Hendriks
1234	1174	1845	145-335	erven Lycklama á Nijeholt	Alg. Armvoogdij
1235	1174	1845	145-35	erven Lycklama á Nijeholt	Diaconie van Haule en Db
1236	1174	1845	145-619	erven Lycklama á Nijeholt	Kuipers, Pieter Roelfs
1237	1174	1845	145-620	erven Lycklama á Nijeholt	wed Herman de Vries
1238	1174	1845	145-210	erven Lycklama á Nijeholt	van der Sluis, Jan Alles, veenbaas
1239	1174	1845	145-621	erven Lycklama á Nijeholt	Beijert, Taeke Hinkes, veenbaas
1241	802	1845	48-1704	Dijkstra, Egbert Hendriks	Graanstra, Ijme Tjeerds, arbeider
1244		1845	43-729		
1263		1845	145, 696	erven Lycklama á Nijeholt	erfp Nijmeijer, Wiebe Jans
1264		1845	145, 597	erven Lycklama á Nijeholt	erfp Hummel, Hendrik Remmerts
1265		1845	145, 584	erven Lycklama á Nijeholt	erfp van der Meulen Pieter Harmens
1267		1845	145, 606	erven Lycklama á Nijeholt	erfp Buist, Jenne Johannes
1268		1845	145, 499	erven Lycklama á Nijeholt	Lampe, johannes, koopman
1269		1845	145, 520	erven Lycklama á Nijeholt	Rooske, Evert Lammerts
1270		1845	145, 520	erven Lycklama á Nijeholt	Rooske, Evert Lammerts
1273		1845	145, 697	erven Lycklama á Nijeholt	de Vries, Hendrik Christiaan
1274		1845	145, 623	erven Lycklama á Nijeholt	Postma, Sieger Gerrits, koopman
1275		1845	145, 624	erven Lycklama á Nijeholt	van der Meulen, Hendrik Johannes kalkbrander Drachten
1276		1845	145, 624	erven Lycklama á Nijeholt	van der Meulen, Hendrik Johannes kalkbrander Drachten
1277		1845	145, 625	erven Lycklama á Nijeholt	van der Meulen, Wopke Johannes, veenbaas
1278		1845	145, 625	erven Lycklama á Nijeholt	van der Meulen, Wopke Johannes, veenbaas
1279		1845	145, 1485	erven Lycklama á Nijeholt	erven Augustinus Lyclama a Nijeholt
1282		1845	145	erven Lycklama á Nijeholt	
1287		1846	145	erven Lycklama á Nijeholt	